

УДК 37.091.33-027.22:36-051

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.74.08>

Євдокимова І. А., Бутиліна О. В., Плахова О. М.

РОЛЬ ПРОЄКТНОГО МЕТОДУ В ПІДГОТОВЦІ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Надано огляд головних тенденцій у розвитку суспільства, які зумовлюють необхідність змін в системі підготовки фахівців у закладах вищої освіти в Україні: перехід до інформаційного суспільства, формування “індивідуалізованого суспільства”, підвищення конкуренції на ринку праці та зростання безробіття, постійне зростання функціональних вимог до працівників у зв'язку з динамічними змінами в соціально-економічній системі, прагнення роботодавців брати на роботу фахівців із досвідом роботи. Метод проєктів розглядається як такий, що дозволяє підвищити якість підготовки соціальних працівників і сформувати креативних, самостійних, готових до практичної діяльності фахівців.

Охарактеризовано метод проєктів, спираючись на праці Дж. Дьюї, а також праці сучасних науковців. З'ясовано, що метод проєктів базується на ідеї самостійного пошуку учнями вирішення тієї чи іншої практичної або теоретичної проблеми. Визначено головні вимоги та етапи його застосування. Надано опис головних етапів становлення підготовки студентів за спеціальністю «Соціальна робота» у закладах вищої освіти в Україні та зроблено висновок про особливості її здійснення на сучасному етапі.

Підкреслено важливість застосування методу проєктів в умовах певної теоретичної невизначеності, яка властива соціальній роботі на сучасному етапі. Обґрунтовано важливість використання методу проєктів для формування загальних і спеціальних компетенцій майбутніх соціальних працівників, а також для їх підготовки до майбутньої практичної діяльності.

Надано огляд практик застосування методу проєктів при підготовці соціальних працівників у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна під час вивчення окремих навчальних дисциплін і проходження виробничої практики.

Ключові слова: інформаційне суспільство, індивідуалізоване суспільство, система освіти, фахівець, соціальна робота, метод проєктів, загальні компетенції, спеціальні компетенції.

На сучасному етапі розвитку українського суспільства можна простежити певні тенденції, які зумовлюють необхідність змін у підготовці фахівців у закладах вищої освіти, в тому числі соціальних працівників.

Існує глобальна тенденція, яка пов'язана з переходом від техногенної цивілізації до інформаційної та формуванням так званого “індивідуалізованого суспільства” [1]. В таких умовах актуалізується необхідність переходу від системи індустріальної освіти до нової освітньої системи, яка відповідає ключовим умовам інформаційного суспільства та пропонує практично орієнтоване знання. У цій системі класична педагогіка поступається місцем когнітивній педагогіці, головне завдання якої – створення умов для реалізації пізнавальних здібностей та ефективної самоорганізації учня, надання універсальних інструментів для розв'язання життєвих завдань.

На відміну від системи освіти індустріальної доби, в новій системі затребуваною є не фактологічна парадигма освіти, а методологічна, яка орієнтована на оволодіння майбутніми фахівцями насамперед методологією професійної діяльності, формування в них практичних навичок і здатності ухвалювати креативні рішення. В основі організації системи освіти відбувається перехід від «конвеєрного принципу організації та функціонування на принцип персоналізації з боку менеджменту освіти», а також до індивідуалізованої взаємодії учасників освітнього процесу [2].

Також можна виокремити й певні тенденції, які характеризують розвиток ринку праці в Україні: посилення конкуренції на ринку праці та зростання безробіття, постійне ускладнення функціональних вимог до працівників у зв'язку з динамічними змінами в соціально-економічній системі, прагнення роботодавців брати на роботу фахівців із досвідом роботи тощо.

Все це зумовлює необхідність змін у системі вищої освіти, які повинні спрямовуватися на підвищення якості підготовки, в тому числі соціальних працівників, на підготовку креативних, самостійних, готових до практичної діяльності фахівців. Завдяки здійсненню такої підготовки заклади освіти сформують важливу в сучасних умовах конкурентну перевагу для своїх випускників, а також забезпечать собі провідні позиції на ринку освітніх послуг серед інших закладів освіти. Одним із ефективних методів здійснення такої підготовки є метод проєктів.

Вивченню різних аспектів підготовки фахівців за спеціальністю “Соціальна робота” присвячено багато статей вітчизняних науковців: С. П. Архіпової, В. Н. Багрій, О. П. Бартош, О. А. Дубасенюк, І. А. Ларіонової, Г. В. Локаревої, І. Б. Савельчук, Л. І. Романовської та інших. Незважаючи на досить велику кількість цих публікацій, теоретичному аналізу ролі проєктного методу в процесі підготовки соціальних працівників у закладах вищої освіти присвячено, на наш погляд, не досить уваги. Крім того, майже відсутні публікації, в яких представлений огляд практичного застосування цього методу в процесі підготовки соціальних працівників у закладах вищої освіти в Україні.

Мета статті – обґрунтувати значення проєктного методу в процесі підготовки фахівців із соціальної роботи у закладах вищої освіти України та охарактеризувати особливості його практичного застосування.

Засновником проектного методу в педагогіці є відомий американський філософ, соціолог і педагог Дж. Дьюї (1859-1952 рр.). Центральною ідеєю поглядів Дж. Дьюї є ідея корисності, в тому числі й освіти. Головною ідеєю в педагогічній концепції Дж. Дьюї є ідея «навчання справами», «продуктивне навчання», яка полягає в тому, що в процесі навчання діти не тільки повинні здобувати знання, але мають також вчитися їх використовувати.

Дж. Дьюї зазначав, що заняття, спрямовані виключно на запам'ятовування фактів та істин, не мають ніякої соціальної вигоди та сприяють розвитку егоїзму, нездорового суперництва між учнями. Майже єдиним мірилом успіху тут є порівняння результатів зубріння або ж результатів складання іспиту, щоб можна було побачити, чия дитина була найуспішнішою в збиранні та накопиченні великої кількості відомостей [5, с. 26].

Інша справа, коли “здійснюється активна спільна робота, в процесі якої формується дух вільного спілкування, обмін ідеями, думками, висновками, успіхами і невдачами попередніх досліджень” [5, с. 26–27]. Саме така форма активної роботи, на думку Дж. Дьюї, забезпечує оновлення школи, створює для учнів можливість отримати не відірване від життя знання, а для суспільства – отримати корисний результат у вигляді активних, творчих, самостійних, відповідальних і підготовлених громадян.

Завдяки Дж. Дьюї у багатьох країнах світу змінився підхід до здійснення освіти та набув широкого розвитку метод проектів. В основу методу проектів покладено ідею самостійного пошуку учнями вирішення тієї чи іншої практичної або теоретичної проблеми. Цей метод орієнтований на самостійну діяльність учнів – індивідуальну або групову, яку вони здійснюють протягом певного періоду часу. Щоб досягти потрібного результату, учням слід здобувати необхідні знання, координувати свою роботу. Завдання педагога полягає в тому, щоб організувати і спрямовувати діяльність учнів.

Метод проектів у сучасній педагогіці – це метод, який спрямований на розвиток пізнавальних і творчих навичок студентів, формування в них умінь самостійно конструювати свої знання та орієнтуватися в інформаційному просторі, а також критично мислити [3].

Як зазначає Є. С. Полат, метод проектів – це спільна навчально-пізнавальна, творча або ігрова діяльність студентів, які виступають в якості партнерів. Така діяльність має певну спільну мету – вирішення проблеми, що має значення для всіх учасників проекту, а також узгоджені методи та способи її досягнення [7].

З точки зору О. П. Буйницької, метод проектів – це організаційна форма роботи, навчально-пізнавальна, дослідницька або творча діяльність студентів, які мають спільну мету, застосовують однакові методи і способи діяльності, спрямовані на досягнення спільного результату, необхідного для вирішення важливої проблеми [3].

Авторка виокремлює такі загальні вимоги до використання методу проектів: наявність актуальної практичної або гносеологічної проблеми, для розв'язання якої необхідні інтегровані знання, здійснення пошукової роботи; значущість результатів (практична, пізнавальна, теоретична); самостійна робота студентів, яка може здійснюватися індивідуально, в парах або в групі; наявність кінцевої мети проектів; використання дослідницьких методів; результати виконаних проектів мають бути відповідно оформлені та захищені [3].

З точки зору О. М. Пехоти використання методу проектів включає такі етапи: 1) обґрунтування проекту: формулювання мети, завдання, його соціальної значущості, визначення теми, робочої групи, розподіл завдань між учасниками; 2) пошуковий: здійснення дослідження проблеми, збору інформації, вибір оптимального варіанту виконання проектного завдання, розроблення плану роботи над проектним завданням, добір матеріалів, вибір форми презентації результатів проекту; 3) технологічний: здійснення діяльності кожним учасником проекту згідно зі встановленим планом роботи, підготовка презентації результатів проекту; 4) заключний: проведення презентації проекту, оцінка результатів виконання проекту, досягнень учасників робочої групи [8].

Таким чином, метод проектів орієнтований на вирішення певної реально існуючої проблеми, що потребує інтегрованих знань і є предметом творчого пошуку студентів.

Соціальна робота як професійна діяльність з'явилася в Україні на початку 1990-х років, коли Держкомпраці СРСР вніс до Кваліфікаційного довідника посад керівників, фахівців і службовців нові кваліфікаційні характеристики: “фахівець із соціальної роботи” та “соціальний працівник”. У 1991 році в Україні була введена нова спеціальність «соціальна робота», підготовку за якою почали поступово здійснювати заклади освіти України. Можна виокремити принаймні три головні етапи в становленні підготовки за спеціальністю «Соціальна робота» в Україні [10]:

З 1991 року до 2000 року – формування нової для України спеціальності “Соціальна робота” за напрямом “Соціологія” та пропедевтичної моделі підготовки соціальних працівників;

З 2001 року до 2010 року – становлення спеціальності “Соціальна робота” в межах напрямку “Соціальне забезпечення” та розвиток інтегративної моделі підготовки соціальних працівників;

З 2011 року – донині – розвиток спеціальності “Соціальна робота” за напрямом “Соціальна робота” та оновлення підготовки соціальних працівників відповідно до проблематики власне цієї професійної діяльності.

Таким чином, з 2011 року здійснюється переорієнтація в підготовці соціальних працівників, яка отримує відносно самостійний статус.

Стрімкий розвиток фахової підготовки з соціальної роботи в сучасній Україні зумовлений загостренням соціальних проблем і соціально-небезпечних явищ у суспільстві, підвищенням значущості соціальної роботи в якості професійної діяльності, яка спрямована на їх вирішення. В той же час слід зазначити, що

головні труднощі здійснення підготовки соціальних працівників у закладах освіти пов'язані з тим, що вона здійснюється в умовах певної невизначеності, що зумовлено становленням теорії соціальної роботи, трансформацією українського суспільства, проведенням реформаційних заходів у системі соціального забезпечення та захисту населення, в системі освіти тощо.

На наш погляд, в умовах становлення теорії соціальної роботи використання методу проєктів виглядає досить перспективним у процесі підготовки майбутніх соціальних працівників, адже дозволяє останнім здійснювати творчу пошукову роботу та самостійно формувати систему інтегрованих теоретико-прикладних знань для вирішення обраної проблеми.

Важливість використання методу проєктів при підготовці соціальних працівників пов'язана також з тим, що він в умовах переходу до так званої "компетентісної моделі навчання" дозволяє сформувати важливі для сучасного фахівця з соціальної роботи загальні та спеціальні компетенції. Так, завдяки застосуванню цього методу в процесі навчання у студентів можуть бути сформовані найважливіші загальні освітні компетенції, які є досить затребуваними в умовах професійної та соціальної мобільності та значно розширюють можливості працевлаштування майбутніх фахівців в умовах дії згаданих вище тенденцій у розвитку суспільства та ринку праці.

Слід зазначити, що на сучасному етапі сформовано декілька концепцій, які визначають найважливіші освітні компетенції. Так, згідно Рекомендацій Європейського Парламенту та Ради (ЄС) "Про основні компетенції для навчання протягом усього життя" до загальних компетенцій, зокрема, віднесені навчання заради здобуття знань; ініціативність та практичність [9].

У методології TUNING, яка була розроблена в межах європейського освітнього проєкту з аналогічною назвою, до загальних компетенцій було віднесено здатність навчатися та самонавчатися; здатність генерувати нові ідеї (креативність); здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел; здатність працювати автономно; здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми; здатність застосовувати знання на практиці; здатність працювати в команді; здатність взаємодіяти з іншими людьми в конструктивному ключі та інші [6, с. 49].

Метод проєктів є важливим інструментом формування спеціальних компетенцій фахівців із соціальної роботи. Так, в якості прикладу спеціалізованих компетенцій зі спеціальності "Соціальна робота", формування яких можливе завдяки використанню методу проєктів, можна, спираючись на стандарт підготовки бакалаврів за спеціальністю "Соціальна робота", навести здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів; здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення; здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері тощо [11].

Проєктний метод є корисним й у процесі практичної підготовки майбутніх соціальних працівників у тому сенсі, що завдяки йому здійснюється імітація практик соціальної роботи в державних і комунальних службах, громадських організаціях соціального спрямування, які досить часто пов'язані з самостійним пошуком соціальними працівниками шляхів вирішення соціальних проблем або проблем клієнта, роботою в команді тощо.

Кафедра соціології управління та соціальної роботи Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна здійснює підготовку студентів за спеціальністю "Соціальна робота" освітнього рівня "бакалавр" із 2002 року. У процесі підготовки студентів викладачі кафедри активно використовують метод проєктів у межах багатьох навчальних дисциплін та організації практики студентів.

Так, в межах навчальної дисципліни "Соціальне проєктування та фандрайзинг" студенти в сформованих групах самостійно обирають актуальні соціальні проблеми та розробляють соціальні проєкти і фандрайзингові кампанії до них, здійснюють презентацію отриманих результатів. При цьому самостійна робота проєктних груп над соціальним проєктом здійснюється послідовно на семінарах після знайомства з відповідним матеріалом на лекційних заняттях. Роль викладача полягає в тому, щоб надати необхідний теоретико-методологічний матеріал щодо технологій соціального проєктування та фандрайзингу на лекційних заняттях та організувати й спрямовувати діяльність студентських проєктних груп на семінарських заняттях.

Доцільним є використання проєктного методу і під час викладання блоку управлінських навчальних дисциплін, зокрема предмету "Менеджмент соціальної роботи". Система управління є одним із найскладніших елементів організаційної структури, особливо в аспекті менеджменту персоналу організацій, які здійснюють соціальну роботу. Це зумовлюється специфікою професійної діяльності фахівців, комплексом професійних і кадрових ризиків та високим рівнем емоційності та стресовості у взаємодії з різними групами клієнтів.

Отже, принципи та методи управління в організаціях цього типу мають визначитися цими особливостями. Шляхом застосування методу проєктів у вивченні дисципліни "Менеджмент соціальної роботи" студенти не тільки намагаються розв'язати ту чи іншу управлінську проблему, але й детальніше вивчають структуру організації, принципи та стилі управління, культуру й характер взаємодії фахівців із зовнішнім середовищем.

Кожна проєктна група обирає певну організацію, яка здійснює соціальну роботу (територіальний центр, соціальна служба, реабілітаційний центр тощо), досліджує її структуру, аналізує зовнішнє та внутрішнє середовище, розробляє управлінський проєкт (наприклад, модель оцінки результативності діяльності співробітника організації чи модель мотивації соціальних працівників) і презентує його на семінарському занятті з подальшим обговоренням у навчальній групі.

Цікавим є досвід застосування методу проєктів у процесі викладання курсу “Методи та технології соціальної роботи”. Більшість тем із цієї дисципліни потребують самостійної роботи студентів з вирішення конкретних проблем, а саме складання соціального прогнозу розвитку клієнта, сім’ї чи соціального процесу, складання плану соціальної профілактики негативних соціальних явищ, розробки алгоритму реабілітаційних програм тощо.

Так, при вивченні теми “Технологія соціального прогнозування” студентам пропонуються завдання, в яких вони мають продемонструвати здатність не тільки діагностувати конкретну ситуацію, але й прогнозувати її подальший розвиток у короткостроковій і довгостроковій перспективі. В ході опрацювання лекційного матеріалу та наукових джерел студенти усвідомлюють, що створення соціально значущих прогнозів не можливе без оцінки наявних ресурсів, проведення діагностики об’єкта, який вивчається. Тому складання соціального прогнозу потребує від студентів комплексного, творчого та командного підходу. Оцінка результативності виконаного завдання відбувається колегіально та прозоро для всіх учасників навчального процесу.

У межах виробничої практики, яка традиційно здійснюється на базі державних і муніципальних соціальних служб та громадських організацій соціального спрямування міста Харкова, також застосовується метод проєктів. Представники баз практики знайомлять студентів з актуальними проблемами цільових груп своєї організації, для вирішення яких студенти розробляють власні соціальні проєкти, а також долучаються до їх реалізації. Наприклад, у 2019/2020 навчальному році студенти готували соціальні проєкти в межах проведення акції “Щедрий вівторок”. Усі соціальні проєкти були розміщені на сайті Української біржі благодійності для збору коштів [4].

Висновки. Отже, метод проєктів відіграє важливу роль у процесі теоретичної та практичної підготовки майбутніх соціальних працівників в умовах становлення теорії соціальної роботи, трансформації українського суспільства, змін на ринку праці тощо. Його використання дозволяє студентам самостійно сформулювати міждисциплінарне теоретико-прикладне знання для вирішення обраної проблеми, а також набутти необхідних для сучасного фахівця з соціальної роботи загальних і спеціальних компетенцій, підготуватися до здійснення практичної діяльності.

Використана література:

1. Бауман З. Индивидуализированное общество / Пер. с англ. под ред. В. Л. Иноземцева; Центр исслед. постиндустр. о-ва, журн. «Свободная мысль». Москва : Логос, 2002. 390 с.
2. Бех В. П., Туленков М. В. Освітня система інформаційного соціуму в дискурсі парадигмального прогнозу. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. 2020. Випуск 85. С. 68–81. DOI <https://doi.org/10.32840/2707-9147.2020.85.8>.
3. Буйницька О. П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення курсу. Кам’янець-Подільський : ПП Буйницький, 2009. 100 с.
4. Виробнича практика: цікаві моменти. *Кафедра соціології управління та соціальної роботи* : веб-сайт. URL: http://www.sociology.kharkov.ua/ksocwork/index.php?option=com_content&view=article&id=598%3A2020-01-15-10-24-14&catid=3%3A2017-10-06-08-24-21&Itemid=152&lang=ru (дата звернення: 06.08.2020).
5. Дьюи Дж. От ребёнка – к миру, от мира – к ребёнку (Сб. статей). Москва : Карапуз, 2009. 352 с.
6. Методичні рекомендації для розроблення профілів ступеневих програм, включаючи програмні компетентності та програмні результати навчання / пер. з англ. національного експерта з реформування вищої освіти програми Еразмус+, д-ра техн. наук, проф. Ю. М. Рашкевича. Київ : ТОВ “Поліграф плюс”, 2016. 80 с.
7. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования : учебное пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров. / Полат Е. С., Бухаркина М. Ю., Моисеева М. В., Петров А. Е. Москва : Издательский центр “Академия”, 2002. 272 с.
8. Освітні технології : навчально-методичний посібник / Пехота О. М., Кіктенко А. З., Любарська О. М. та ін. Київ : А.С.К., 2004. 256 с.
9. Рекомендація 2006/962/ЄС Європейського Парламенту та Ради (ЄС) “Про основні компетенції для навчання протягом усього життя” від 18 грудня 2006 року. URL: https://data.rada.gov.ua/laws/show/994_975#Text (дата звернення: 06.08.2020).
10. Савельчук І. Б. Підготовка соціальних працівників за сучасних умов: інноваційні тенденції. *Педагогічні науки*. 2016. Випуск 1(83). С. 120–126. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/78393399.pdf> (дата звернення: 16.07.2020).
11. Стандарт вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, ступінь вищої освіти – Бакалавр, галузь знань – 23. “Соціальна робота”, спеціальність – 231. “Соціальна робота”. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 № 557. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/231-sotsialna-robota-bakalavr.pdf> (дата звернення: 06.08.2020).

References:

1. Bauman Z. Individualized Society [Individualized Society]. Translated from English by V. L. Inozemtsev; The center of postindustrial society research, the magazine “Svobodnaya Mysl”. Moscow : Logos, 2002 [in Russian].
2. Bekh V. P. Tulenkov M. V. 2020. The educational system of the information society in the discourse of paradigmatic forecasting. *Sotsialni tekhnologii: aktualni problemy teorii ta praktyky*, № 85. P. 68–81, doi: 10.32840/2707-9147.2020.85.8 [in Ukrainian].
3. Buynitska O. P., 2009. *Informatsiini tekhnologii ta tekhnichni zasoby navchannia: navchalno-metodychnyi posibnyk dlia samostiinoho vyvchennia kursu*. [Information technologies and technical means of teaching: a textbook for independent study of the course]. Kamyanyets-Podilsky : PE Buynitsky [in Ukrainian].
4. *Department of Sociology of Management and Social Work*. “The Workplace Practice: Interesting Moments”. Available at: http://www.sociology.kharkov.ua/ksocwork/index.php?option=com_content&view=article&id=598%3A2020-01-15-10-24-14&catid=3%3A2017-10-06-08-24-21&Itemid=152&lang=ru [Accessed 6 August 2020] [in Ukrainian].

5. Diuy Dzh., 2009. *Ot rebyonka – k myru, ot myra – k rebyonku : Sb. Statei* [From a child to the world, from the world to a child: Collection of articles]. Moscow : Karapuz [in Russian].
6. Guidelines for the development of profiles of degree programs, including program competencies and program learning outcomes. Trans. from English National Expert on Higher Education Reform of the Erasmus + Program, Dr. Tech. Sciences, Prof. Yu. M. Rashkevich. Kyiv : Polygraph Plus LLC, 2016 [in Ukrainian].
7. Polat E. S., Bukharkyna M. Yu., Moyseeva M. V. and Petrov A. E., 2002. *Novye pedahohicheskiye y informatsyonnye tekhnolohiji v systeme obrazovaniya : uchebnoe posobyе dlia stud. ped. vuzov y systemy povysh. kvalyf. ped. kadrov* [New pedagogical and information technologies in the education system: a textbook for students of ped. universities and systems of raising. of qualif. of ped. specialists]. Moscow : Publishing Center "Academy" [in Russian].
8. Pekhota O. M., Kiktenko A. 3. and Liubarska O. M., 2004. *Osvitni tekhnolohii: navchalno-metodychnyi posibnyk* [Educational technologies: a textbook]. Kyiv [in Ukrainian].
9. Recommendation 2006/962/EC of the European Parliament and of the Council (EU) on core competences for lifelong learning of 18 December 2006. Available at: https://data.rada.gov.ua/laws/show/994_975#Text [Accessed 06 August 2020] [in Ukrainian].
10. Savelchuk I. B., 2016. Training of social workers in modern conditions: innovative trends. *Pedahohichni nauky*, [online] issue 1(83). P. 120–126. Available at: <https://core.ac.uk/download/pdf/78393399.pdf> [Accessed 16 July 2020] [in Ukrainian].
11. Standard of Higher Education: First (Bachelor's). Level of Higher Education, Degree of Higher Education Bachelor, Field of Knowledge 23 Social Work, Specialty 231 Social Work. 2019. Available at: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/231-sotsialna-robota-bakalavr.pdf> [Accessed 06 August 2020] [in Ukrainian].

Yevdokymova I. A., Butylina O. V., Plakhova O. M. The role of project method in training of social workers

It is suggested the overview of the main trends in society that necessitate changes in the system of training in higher education institutions in Ukraine, namely: the transition to the information society, the formation of "individualized society", increasing competition in the labor market and rising unemployment, the constant growth of functional requirements to employees in connection with the dynamic changes in the socio-economic system, the desire of employers to hire professionals with experience. The project method is considered as one that allows to improve the quality of training of social workers and to form creative, independent, and ready for practical activities specialists.

The project method is characterized based on the work of J. Dewey, as well as the work of modern scientists. The main requirements and stages of its application are determined. It was found that the project method is based on the idea of students' independent search for a solution to a practical or theoretical problem.

It is described the main stages of formation of preparation on "Social work" specialty in higher education institutions in Ukraine and the conclusion about the features of its realization at the present stage is made. The importance of applying the project method in the conditions of the theoretical uncertainty that is inherent to social work at the present stage is emphasized. The importance of using the project method for the formation of general and special competencies of future social workers, as well as for their preparation for future practical activities is substantiated.

An overview of the practices of applying the project method in the training of social workers at V. N. Karazin Kharkiv National University during the study of certain disciplines and work practice is given.

Key words: *information society, individualized society, education system, specialist, social work, project method, general competencies, special competencies.*